

Støvring Højskole, flygtningelejr i 1945

Lige så snart de tyske soldater efter kapitulationen 5. maj 1945 var rykket ud af Støvring Støvring Højskole, flyttede nye beboere ind, nemlig de tyske flygtninge, der før havde været indkvarteret rundt om i Støvring, ind i bygningerne

Da de sovjetiske tropper i vinteren 1944/45 rykkede ind i Pommern og Østpreussen, flygtede den tyske civilbefolkning i stort antal for ikke at blive taget til fange eller det, der var værre. Tyskerne kendte alt for godt til, hvordan tyske tropper før havde terroriseret sovjetiske borgere, så man var klar over, at nu stod tilbagebetalingen for tur.

De flygtende var først og fremmest kvinder, børn og gamle, da stort set alle tyske mænd, lige fra store drenge til aldrende bedstefædre, på dette tidspunkt var indkaldt til militærtjeneste. Mange flygtningen var svækket af sult og sygdom efter flugten. Mange af de fordrevne blev evakueret med skibe fra de polske og tyske østersøbyer, hvortil de var ankommet efter en for manges vedkommende uhyggeligt lang og anstrengende flugt gennem det snedækkede Pommern eller Østpreussen. De fleste blev sejlet til nordtyske havne, men en del af dem havnede i Danmark, hvor de blev indkvarteret, hvor det var muligt. Skoler, forsamlingshuse, missionshuse og hvad der ellers kunne tænkes blev taget i brug. Ved krigens slutning var der omkring 245.000 tyske flygtninge i Danmark.

I Støvring blev der også indkvartering. I følge sagens natur var det kvinder, børn og gamle mænd, som kom til at tilbringe seks til syv måneder i Støvring. 160 i alt var der. I begyndelsen boede nogen på Højskolen, andre på kommuneskolen, så byens børn måtte undervises andre steder i byen. Flygtningene fik på det tidspunkt efter læge Arne Hjorts udsagn rigeligt at spise, lommepege og mulighed for at gå frit omkring. Mange af dem havde ved ankomsten været syge, og to af dem døde inden krigens slutning. Mange var i den første tid plaget af diarré, hvilket blev bemærket af byens borgere.

Den tyske sanitetstjeneste var på dette tidspunkt overbelastet, nærmest brudt sammen, og de danske læger nægtede, efter opfordring fra Frihedsrådet, at behandle tyskere. De forholdsvist mange flygtninge satte med deres tilstedeværelse præg på gadebilledet i byen, hvor de i øvrigt, som andre steder, var temmelig ildesete. At de var ildesete kunne talsmanden for flygtningene ikke forstå, idet det var hans klare opfattelse, at de var blevet indbudt af den danske konge; hvor han så havde fået den opfattelse fra. En opfattelse, der i øvrigt kan læses i mange flygtninges senere beretninger.

Mange af de flygtende overlevede ikke flugten, og en del døde kort efter ankomsten til Danmark. Også et par af dem, der havnede i Støvring. 9. april døde den knap 2-årige Helmut Malcker og dagen efter den 64-årige Emilie Døring. De blev begge begravet på Støvring Kirkegård i samme grav uden medvirken af en præst. Gravene er siden flyttet fra Støvring, sandsynligvis i perioden 1962 til 1968, til Frederikshavn eller Søndre Kirkegård i Aalborg, hvor det dog ikke er lykkedes at finde gravene.

Så snart som det var muligt efter 5. maj rykkede de tyske soldater ud af Højskolen for til fods at vende hjem til deres sønderbombede land. Det er sikkert sket 8. maj og dagene derefter, hvor tyske tropper i Nordjylland begav sig sydpå. Straks efter blev flygtningene fra skolen alle overført til Højskolen. Nu som internerede, og deres bevægelsesfrihed var herefter begrænset af Højskolens område, hvor de kom under bevogtning af bevæbnede betjente.

”Danske kvinders Beredskab” skulle levere den daglige mad, som flygtningene selv tilberedte, men ellers indskrænkede deres kontakt med omverdenen sig til, at læge Arne Hjort daglig havde sin gang på Højskolen og førte tilsyn med helbredstilstanden, assisteret af en tysk

Støvring Højskole, hvor de tyske flygtninge var indkvarteret

sygeplejerske, der var blandt de internerede. Det var kun sygeplejersken, der havde lov at forlade Højskolen, hvis det var nødvendigt for hendes virke. Den engelske militærmission i landet havde beordret en daglig madration på 2000 kalorier til hver, hvilket læge Hjort fandt var i underkanten. Sammenlignet med de tyskere, der på den tid sad hjemme i Tyskland, må man dog sige, at forplejningen for flygtningene var rimelig god.

9. juni 1945 blev Jürgen Winfried Glum født på Højskolen. Hans mor var flygtningen Ella Glum, og faderen Poul Glum, tysk soldat, begge med oprindelig bopæl i Pommern. Dåben blev foretaget af sognepræst Jens Poulsen og foregik i Frimenighedskirken, der lå i tilknytning til Højskolen. Støvring Kirke var lukket land for flygtningene. Et ønske fra flygtningen om at afholde en takkegudstjeneste i Støvring Kirke blev afslået.

Arne Hjort talte meget med flygtningene, men det var ikke alt hvad han hørte, der bekom ham vel. Han skrev i et brev: "Mange af dem er nazister. De har intet lært af krigen. Om tyve år kommer deres børn igen og skal vinde den næste krig". Senere skrev han dog: "De, der ikke var nazister, afskyr Hitler som Verdens største forbryder, men de kan ikke have noget medansvar for hans forbrydelser, da al modstand mod ham blev slået ned".

Den 18. august fik højskoleforstander Grosbøll tilsagn om, at tyskerne ville være ude af Højskolen i løbet af få dage: "Den 20. august forlod vore flygtninge Støvring, og dermed var vejen åben for os til at komme i gang med restaureringen af skolen. Det var også en hårdt tiltrængt omgang, der ventede skolen, der i to år havde tjent som kaserne for tyske og russiske soldater. Og det var jo ikke sådan, at man gik og tog med fløjlschandsker på tingene heroppe".

Efter at de nødvendige reparationer af bygninger og inventar var udført, kunne den almindelige højskole virksomhed genoptages med start 3. november 1945.